

Dette hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Matteus, i det femte kapittel:

Da Jesus så folkemengden, gikk han opp i fjellet. Der satte han seg, og disiplene samlet seg om ham. Han tok til orde og lærte dem:

*«Salige er de som er fattige i sin ånd,
for himmelriket er deres.
Salige er de som sørger,
for de skal trøstes.
Salige er de ydmyke,
for de skal arve jorden.
Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten,
for de skal mettes.
Salige er de barmhjertige,
for de skal få barmhjertighet.
Salige er de rene av hjertet,
for de skal se Gud.
Salige er de som skaper fred,
for de skal kalles Guds barn.
Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld,
for himmelriket er deres.*

Ja, salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere, lyver og snakker ondt om dere på alle vis. Gled og fryd dere, for stor er den lønn dere har i himmelen. Slik forfulgte de også profetene før dere.

Slik lyder det hellige evangeliet.

I

Er du en helgen? Hvem – jeg? Ja – du! Er du en helgen?

Nei, jeg er ingen helgen! Helgener holder på med helt andre ting enn det jeg holder på med. De bor langt borte og bruker hele livet på å hjelpe mennesker i nød – og er ikke helgener helst døde, da? Sånn som Mor Theresa, eller Frans av Assisi, eller... og, ja, det der med helgener er vel egentlig noe sånt som katolikkene holder på med, er det ikke?

Vel, jeg spør igjen, jeg: Er du en helgen?

Det er Allehelgensdag i dag. Alle helgenenes dag, dagen da vi minnes helgenene og deres liv og eksempel, dagen da vi skal ha fokus på å øve oss i å bli med helgenaktige. Da passer det å spørre sånn: Er du en helgen?

Kanskje er du en helgen?

II

Jeg har sett en del helgener i kirker rundt omkring. Det er aller vanligst å se dem i kirker lenger sør i Europa, men de finnes hos oss også. Og da gjerne på glassmalerier.

Glassmalerier er fascinerende. Sett utenfra er de ganske kjedelige. Men inni kirka, når sollyset skinner på dem og igjennom dem, da ser vi de nydeligste farger og vakreste mønstre. Det er lyset som stråler igjennom glassmaleriene som skaper den vakre effekten.

Slik er det med helgener. De gjør verden vakrere ved at de lar Guds lys stråle inn i verden – igjennom seg.

Jeg kjenner mange helgener! Hverdagshelgener! Det betyr ikke at de er tvers igjennom snille absolutt hele tida, men det betyr at de, rett som det er, lar noe av Guds lys lyse inn i livet mitt.

III

Dagens evangelietekst handler om de salige. *Makarioi*, heter det på gresk. Det er et ord som kan oversettes på flere måter. *Lykkelige. Privilegerte. Velsignede. Heldige.* På norsk brukes ordet også synonymt med *hellige. Salige så og så*, sier vi gjerne, eller *Sankt så og så*, eller *Hellige så og så*.

Dagens tekst gir en flott beskrivelse av hva det vil si å være helgen.

Saligprisningene (som denne teksten gjerne kalles) er innledningen til Bergprekenen, Jesu kanskje mest kjente tale til sine disipler. Senere i Bergprekenen skal Jesus utfordre disiplene konkret på det som angår livsstil og etikk og moral. Ja, den som har lest litt i Bergprekenen vet at de moralske kravene der er skyhøye. Men med saligprisningene innleder Jesus talen sin med et litt annet fokus. I stedet for å fokusere på etiske og moralske krav så begynner Jesus med å *fortelle disiplene sine hva som allerede kjennetegner dem.*

Og hva er det han beskriver? Jo, først og fremst hva Jesu disipler *får* av Gud. Og det de får, det får de igjennom ham selv, igjennom Jesus. Hør bare hvor *heldige* de *hellige* er:

Jesus bringer himmelriket til dem som er fattige på alt.

Jesus trøster dem som sørger.

Jesus er den ydmyke tjener som Gud har gitt evig kongerike.

Jesus bringer rettferdighet til de sultne og tørste, ja, til oss alle.

Jesus er den barmhjertige som selv viser barmhjertighet.

Jesus er den fullkomment rene av hjertet. Når vi ser ham, ser vi Guds ansikt.

Jesus er den som skaper fred. Derfor kalles han òg for Guds Sønn.

Han ble forfulgt, enda han var rettferdig. Nettopp slik brakte han himmelriket til oss.

IV

Nå er vi på sporet av hva som gjør oss til helgener. Vi blir helgener når vi ligner Jesus. Ja, ikke bare ligner: Vi viser oss som helgener når Jesus lever igjennom oss, slik sollyset lyser igjennom glassmaleriene.

Den døyte er tegnet med korsets tegn, med Jesu tegn. I dåpen blir livene våre føyd sammen med Jesu liv. Den hvite kappen minner oss om den identiteten, den renheten, som vi blir ikledd – det er Jesu eget liv.

Dåpslyset tennes til minne om ham som sier: *Jeg er verdens lys*. Når han lyser igjennom livene våre blir verden et vakrere sted. *Dåpens lys forblir når livet slukner* sang vi ved døpefonten. Vi blir gjort hellige der, fordi vi blir knyttet sammen med ham som selv er hellig. Vi er døpt til Kristus, og Gud har knyttet livene våre sammen med ham, med Jesus – han som seiret over døden. Han skal overvinne dødskreftene i oss også. Han har begynt.

Slik skal vi synge senere i gudstjenesten:

*Vi som ble døpt til Kristus, døpt til hans død og grav
eier oppstandelsens løfte, lovsang og evig liv.
Himmelens lovsang begynner her hvor du selv er nær oss
midt i vår natt og død.*

V

Vi som ble døpt til Kristus – vi som er *kristne* – hvordan skal vi leve?

Vi har gode eksempler til etterfølgelse. Vi har Jesu eksempel. Vi har bibelfortellingene. Og vi har helgenene. De hellige. De som har gått foran oss. Det har vært mange generasjoner kristne før oss, og det finnes mange gode forbilder.

I vår familie har vi valgt å kalle opp jentene etter to av oldemødrene deres. Min farmor het Margrethe, Hannes mormor heter Ellen, og derfor heter døtrene våre det: Margrethe og Ellen. Gjennom denne oppkallingen ser vi oss tilbake og løfter fram noen av dem som har formet oss og gjort oss til dem vi er, noen gode forbilder, forbilder òg på det som har med troens liv å gjøre. Vi skal tørre å gjøre sånt, tror jeg, se oss tilbake av og til og fortelle noen inspirerende fortellinger om levd kristenliv og løfte fram gode forbilder for hverandre. Vi skal ikke bare si at vi er elendige mennesker som ikke får til noen ting. For det er ikke sant. Kristus lever i oss! Kristus lever i hver eneste kristen. Det etterlater seg spor i det levde liv. Spor av Jesus Kristus.

Som kristne, som hellige, som helgener, skal vi ha blikket festet på Jesus. Vi skal la ordene hans og fortellingene om ham leve i oss. Vi skal lese om ham i evangeliene i Det nye testamente, vi skal meditere over ham, vandre sammen med ham.

Da blir vi også mer som ham. Det er jo gjerne slik, at når noen lever tett sammen over lengre tid, da blir de også mer like. Slik er det også med Jesus og hans helgener.

Da blir vi slike som

*er fattige i ånden,
som sørger med de sørgende,
ydmyke,
som hungrer og tørster etter rettferdighet,
barmhjertige,
rene av hjertet,
slike som skaper fred – og vi kalles Guds barn.*

VI

Her i kapellet har vi løse knefall i stedet for alterring. Men i mange kirker har vi altså en alterring. Skjønt, navnet lyver jo litt, da for den såkalte *alterringen* er vanligvis formet som en halvsirkel. Du har helt sikkert sett en slik halv alterring i ett eller flere kirkerom.

Hvor er den andre halvdelen? Den er i Guds rike, i fullendelsen.

Den halve alterringen skal minne oss om dem som har gått foran. Nå står de for Guds trone, der tid og rom opphører. Under nattverdfeiringen skal vi også i dag synges om hvordan Guds *menighet i himmelen og på jorden priser hans navn med samstemmig jubel*; og så fortsetter vi *med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synges: Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot. All jorden er full av hans herlighet. Hosanna i det høyeste!*

Og så skal vi tre inn i den virkeligheten der tid og rom opphører. Vi skal smake forsmaken på det himmelske festmåltidet, sammen med alle de hellige som omgir oss. Vi er *de helliges samfunn*, vi tar del i *samfunnet om de hellige tingene*, ja, i *samfunnet om den ene hellige, han som gjør oss hellige, han som lyser gjennom oss med sin kjærlighet til alt det skapte.*

Og jublende skal vi synges: *Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.*

Røros kapell, 1. november 2009

Prekenen er inspirert av en prekenskisse i Halvor Nordhaugs bok *Så mitt hus kan bli fullt...*